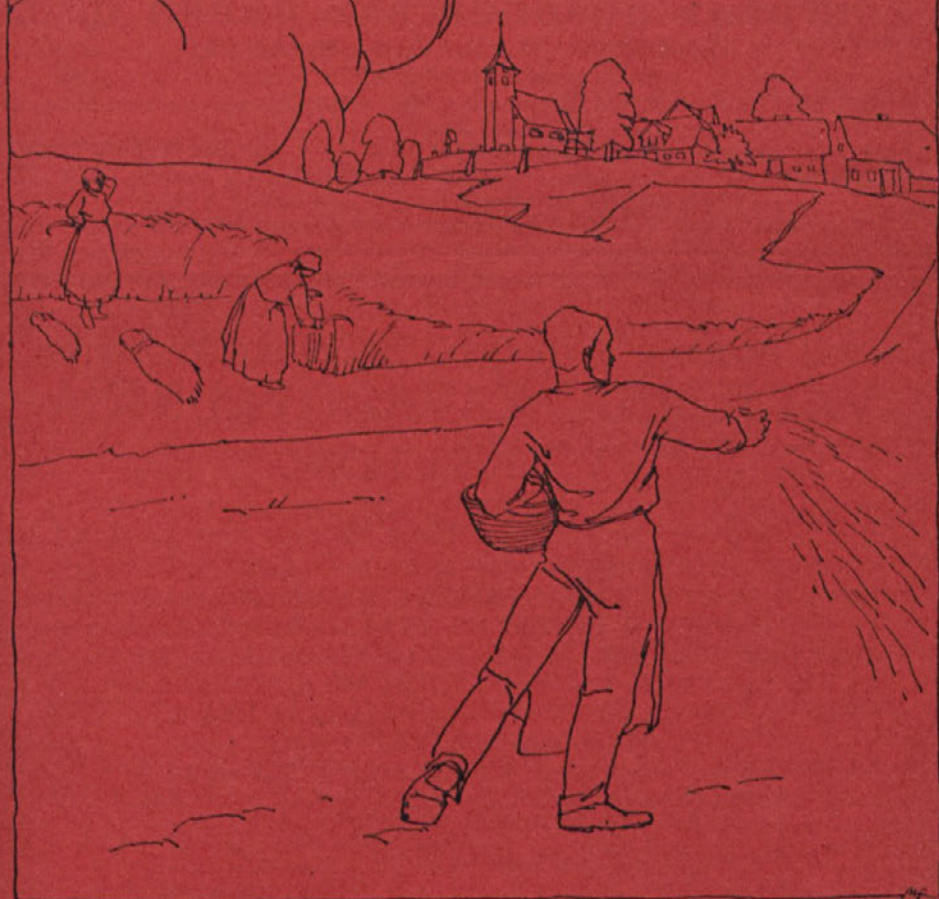

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanajst (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/L — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Sv. Barbara v Halozah. Pri g. Fricu Irgoliču prodajajo tudi »Naš dom«. Velja 1 dinar.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica r. z. z n. z. Ulica 10. oktobra

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Zadružna gospodarska banka d. d. Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzojavi: GOSPOBANKA

PODRUŽNICE: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000 000, vloge nad Din 360,000.000.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji, prodaja vseh vrst vrednosnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

PRVI IN EDINI SLOVENSKE ZAVAROVALNI ZAVOD VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE POŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIVI SVETILNEGA PLINA, CERKVENE ZVONOVE PROTI RAZPOKI, STEKLO IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. — V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽIVETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, VOJVODE STEPE OBALA 42; ZAGREB, MIHANOVIČEVA ULICA 2; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA XI. PUKA 22; BEOGRAD, DEČANSKA ULICA 27

CENIKI IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPREJEMAJO.

Krvaveče rane na narodnem telesu.

(Dr. J. Jeraj.)

Katoliški in narodni pokret v Sloveniji se je porodil iz težkih bojev proti predvojnemu brezverstvu naprednjaštva in raznarodovalnemu delu nemčurstva. Kakor mogočen plaz, ki z elementarno silo podira vse pod seboj, se je utrvalo to gibanje iz dna narodne in katoliške slovenske duše in v 20 letnem junaškem boju pomandralo od tujcev prineseno navlako liberalstva in nemčurstva. Na njih razvalinah je vzkliko novo življenje. Iz nadtisočletnega spanja se je prebudil kralj Matjaž in ob srečnem izidu svetovne vojske pripeljal Slovence v narodno jugoslovansko državo.

Boj za versko in narodno samobitnost je sedaj ponehal. Oholi nemčurji so na tleh, tudi brezverstvo in liberalstvo je omahnilo pod silnim udarcem katoliškega gibanja. Na celi črti je tako zmagal Mahničev in Krekov pokret. Slovenci triumfiramo nad verskimi, prosvetnimi, gospodarskimi in političnimi uspehi. Čisto prav to, a ne smemo se zazibati v spanje! Makabejski časi borbe in versko-narodnega zanosa so minili, ni več med nami navdušenja za tisočglave shode, nastopili pa so med nami tem težji časi vsakdanjega delavnika. Po velikih zunanjih uspehih vsepovsod zevajo globoke rane v notranjem življenju našega naroda. Če smo do sedaj delali na širino, je zdaj tem nujnejše, da začnemo z delom na globino.

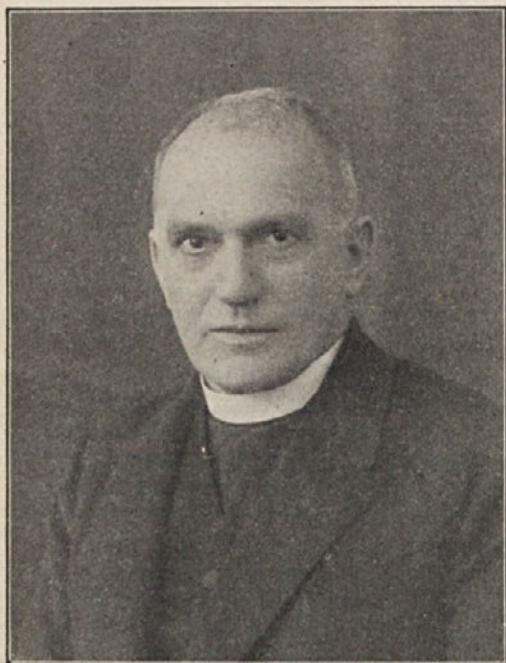
Razdvojene družine.

Sebični in brezverski duh našega časa je razkrojil celico našega naroda, družino. Naši fantje in mladenke marsikje prezirajo in zapuščajo dom in grudo ter silijo v mesta in tujino. Oče in mati obupujeta nad mladim rodom, gospodarstvo propada, ker ni edinosti in složnosti med njimi, ki so iste krvi.

Društvene sobe so mnogokje ob predavanjih prazne, v gostilnah pa hrešči harmonika in tava mladi svet v omami alkohola, plesa in čutnosti. Ogromne množice naših fantov se izogibljejo društvene sobe, predavanja in prireditve! Ali se potem čudimo, če družinsko življenje poka in niso starši kos doraščajočemu rodu! Gradimo torej društvene domove, poživimo mladinske organizacije, ustanavljajmo knjižnice, in vlijmo jim v srca ljubezen do doma in družine.

Razbiti stanovi.

Uživanje in razbrzdanost razdvaja družine, sebični pohlep po mamonu pa je razbil vzajemno sodelovanje med stanovi. Meščan nastopa proti kmetu, delavec proti obrtniku, obrtnik proti delavcu in kmetu. Razprtji in razdvojeni so udje istega živega narodnega telesa in v nenasitnem pohlepu uničujejo drug drugega. Zadnji čas je že, da nastavimo sekiro na korenino zla, iztrebimo sebičnost in ustvarimo s sistematičnim vzgojnim delom v društvih trdne temelje **novemu stancvskemu občestvu**. Delavec, kmet, obrtnik in meščan, bodo delali za isto skupno stvar, vsak na svojem mestu, kakor udje istega človeškega telesa.

Msgr. prof. Jan. Krst. Vreže, velik ljubitelj mladine, posle vodeči podpredsednik Prosvetne zveze v Mariboru.

ljudstvo koplje grob. Marsikje je frakeljc prevzel vlogo knjige in zakajena beznica je društveni dom.

Treba, da vendar enkrat odpremo oči in uvidimo, da sama **politika in stranke** niso kos stanovskemu vprašanju. Politična strast, ki je ne brzda srčna izobrazba, bolj podira nego gradi. Prosveta mora dati politiki dušo, uvidevnost, zmernost in zatajevanje. V Jugoslaviji tega do danes nismo spoznali, zato se ruši in polze vse naše državno in politično življenje od neodjenljive strankarske prenapetosti in pretiravanja. Svoboda in demokracija (skupščina) nam več škoduje nego koristi, ker ni zasidrana v prosveti in izobrazbi.

Telesni strup.

Sebičnost in strast izpodkopavata družine, zdravje narodovo pa razjeda alkohol. Žganje, spirit in šmarnica zabijajo žeblje v narodovo krsto, v neštetih motnih vinotočih si

Duševni otrov.

Telo razkraja alkohol, dušo pa zastruplja plehki časopis in kino. Iz Zagreba brizga strup v narod judovski šund, dobra knjiga pa trohni po podstrešjih naših knjigarn.

Tako na celem našem narodnem telesu zevajo globoke in krvavečane. Zaman so bile vse veličastne zmaže naših prednikov nad brezverskim liberalstvom, gnilim nemčurstvom, ako ne bomo šli vsi takoj na

energično delo, da ozdravimo družine, posvežimo duha skupnosti in ljubezni med stanovi in državljani, iztrezimo svoje glave in se ogrejemo ob dobri knjigi in časopisu.

Veličastno zgodovino našega zmagovitega katoliškega pokreta pred vojno je lepo popisal Fr. Erjavec v knjigi: Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem. Naj bi bila vzpodbudna mlademu rodu za nove žrtve in še večjo krepost.

Povojno delo slov. katoličanov zase in za Jugoslavijo krasno podaja zbornik: Slovenci v desetletju 1918—1928.

Junaške boje štajerskih Slovencev proti gnilobi nemčurstva pa popisuje mala brošurica »Mi in naši Nemci«, ki jo je izdala Narodna odbrana pod načelstvom neumornega generala Maistra.

Te tri knjige so trije novi svetilniki naši mladini v težkem delavniku naporov za boljše bodočnost.

Žrtev spovedne molčečnosti.

(Slika iz življenja v petih dejanjih. Po romanu Josipa Špilmana češki spisal Krištof Kuchynski, poslovenil Ivan Oblak, župnik pri Sv. Lovrencu n. Marib.)

Osebe:

Melihar Frančišek, župnik.

Njegova mati.

Julija, 12 letna nečakinja.

Karol, 9 letni bratranec.

Zdislava, postrežnica.

Loser Artur, cerkovnik.

Lenkin, pek.

Peppek, poslančev sin.

Župan.

Občinski tajnik.

Šolski upravitelj.

Predsednik sodišča.

Državni pravdnik.

Dr. Meninski, odvetnik.

Ravnatelj.

Blagajnik } pri železnici.

Sprevodnik }

Jožka, služkinja.

Dva člana kluba jahačev.

Jože, } v službi pri Loserju.

Ružena, }

4 kaznjenci.

Njihov paznik.

Upravitelj kaznilnice.

Sekcijski svetnik ministrstva pravde.

2 prisednika pri sodišču.

Zapisnikar.

Kraj dejanja: 1. in 2. dejanje: Stara vas na Znojmskem (Morava); 3. dejanje: Znojmo; 4. dejanje: Valparaizo v Južni Ameriki; 5. dejanje: Pankrac v Pragi. Godi se leta 1886; 4. in 5. dejanje 3 leta pozneje.

O p o m b e : Loser (izg. Losr) je 40 letni mož, dasi po svojem izžitem obrazu dela vtis 50 let. V 1. in 2. dejanju ima brke izzivalno navzgor zavihane, usta navadno v porogljiv nasmeh zategnjena. Ima posebno znamenje, široko brazgotino, ki se mu razteza od desnega očesa čez pordeli nos na del levega lica. — Mesto porote je lahko 5 članski sodnijski senat.

1. dejanje.

(Soba v župnišču, preprosto opremljena. Klečalnik in polica s knjigami. V zadnji steni duri na hodnik, desno duri v spalnico, v levi okna na ulico.)

Prvi prizor.

Zdislava, Loser, pozneje župnik.

Zdislava (pospravlja različne stvari v sobi; trkanje): Noter!

Loser (vstopi): Ali je župnik že doma?

Zdislava: Niso še prišli.

Loser: Kje tiči tako dolgo?

Zdislava: Gotovo imajo v cerkvi kako delo. Ali jih niste videli tam?

Loser: Ob nedeljah ne hodim in ne zijam po cerkvi. Župnik mi je vendar prepovedal v nedeljo zapirati glavna vrata.

Zdislava: Gospod župnik gotovo spovedujejo v cerkvi. Saj so danes dopoldne tako lepo pridigali o sv. spovedi. Vi, cerkovnik, bi si morali to pridigo k srcu vzeti pa se vredno in pošteno spovedati.

Loser: To je dobro za stare babe, ne pa za starega vojaka.

Zdislava: Ne norčujte se iz božjih reči!

Loser: Vi pa meni ne pridigujte! Pridiguje stari župnik več kakor dovolj. Že 25 let nisem bil pri spovedi, pa tudi zdaj ne grem.

Zdislava: Ne zametujte, Loser, nikar ne zametujte milosti božje!

Loser: Pridem pozneje. (Odide.)

Zdislava: Zmerom isti nepoboljšljivi človek. Drug duhovni gospod bi takega bogokletneža ne trpeli v cerkveni službi, naš gospod župnik pa imajo z njim potrpljenje in še vedno upajo, da ga bodo izpreobrnil.

Župnik (vstopi): Bog daj dobro! Ali je bil pismonoša že tu?

Zdislava: Da, gospod, prinesel je časopise, 3 pisma in 1 veliko pismo.

Župnik: (Pregleduje pošto.)

Zdislava: Gospod župnik, ali naj prinesem južino?

Župnik: Zdaj še ne, mi še nič ne diši.

Zdislava: Oni, gospod župnik, sploh skoraj nič ne uživajo. Opolodne so tudi pustili kar polovico jedi. Ne vem, kako dolgo bodo tako zdržali. Toliko delajo gospod župnik!

Župnik: Vi, dobra Zdislava, vi res skrbite zame, kakor tista skrbna Marta v evangeliju. Ali ne veste, kaj ji je rekel Kristus Gospod?

Zdislava: O vem, a meni bi gotovo tega ne rekel. Kadar pridejo vaša mati, se jim bom pritožila, kako malo gospod za sebe skrbijo.

Župnik: Dobro, dobro, potem se me pa lahko obe z materjo lotita; za sedaj pa pustite to in pojdite h gospé Barletovi, predsednici društva sv. Jožefa, naj pride jutri dopoldne k meni po denar, ki ga ima društvo v župnišču naloženega za stavbo bolnice.

Zdislava: Kaj pravite, bolnišnica se bo zidala pri nas? To bo pač, mislim, veljalo mnogo denarja.

Župnik: Res, mnogo denarja. Toda gospa Barletova je spravila skupaj že 20.000 goldinarjev, tako bomo mogli spomladi začeti.

Zdislava: Drugega mi nimajo nič naročiti?

Župnik: Za danes nič. Za večerjo si bom že sam segrel, kar je ostalo od obeda.

Zdislava: Tedaj pa z Bogom, gospod župnik! (Odhaja.)

Župnik: Z Bogom!

Drugi prizor.

Župnik sam.

Župnik (vzame zopet pismo v roke): Odgovor na to-le ni nujen. Ta mirni trenutek bom rašji porabil za to, da preštejem in uredim društveni denar, ki ga izročim jutri gospe Barletovi. (Odklene miznico v pisalni mizi.) 18 tisočakov, je 18 tisoč goldinarjev, 18 stotakov je 1.800 goldinarjev, 10 desetakov je 100 goldinarjev, v celem torej 19.900 goldinarjev

v bankovcih in vrh tega je še 100 goldinarjev v srebru. Res lepa vsota! Hvala Bogu, ni še izumrla med našim dobrim ljudstvom (nekdo trka) stara dobrodelnost in radodarnost. Morda zasluži pri Bogu milost (v drugič trkanje), da se povrne k nam tudi ona stara pobožna vera naših prednikov. (Tretjič trkanje.) Naprej!

Tretji prizor.

Župnik, Loser.

Loser: Tisoč medvedov, to je denarja! Oprostite, da motim, gospod župnik. Nisem mislil, da ste tako bogati in baš s tem »utrudljivim« delom zaposleni.

Župnik (se prime stola): Od tega denarja ni mojega niti krajcarja. To je zbirka Društva sv. Jožefa. Predsednica, gospa Barletova, pride jutri ponj.

Loser: No, no, gospod župnik, saj se me ni treba tako bati; niti kokoši nisem v stanu kaj hudega storiti.

Župnik: Bodi ali ne bodi, a pregovor pravi, da je lenoba vseh hudobij in vseh grdob grdoba.

Loser: Kakšen lenuh pa sem? Kaj morem zato, če mežnarija v Stari vasi nič ne nese?

Župnik: Govoril sem splošno.

Loser: Seveda, vi pač mislite, da so le pobožnjaki pošteni; to pa ni res.

Župnik: Prijatelj, moja izkušnja me uči: kdor po veri živi, ta je navadno dober, pošten. Kdor pa se za vero ne briga, navadno zaide in zablodi.

Loser: K pobožnjakarjem, tercijskalkam in klerikalcem res da ne spadam. 25 let že nisem bil pri spovedi in tudi zdaj ne grem, čeprav ste danes dopoldne s tako vnemo pridigovali o spovedi in spovedni molčečnosti. A zato je Artur Loser vendarle pošten dečko.

Župnik: Ljubi moj Loser, žal mi je, če sem vas v mislih vendarle krivo sodil; toda prevdarite sami, ali je mogoče, dobro misliti o človeku, ki že celih 25 let zanemarja svojo najsvetejšo dolžnost, ki jo ima do Boga in do svoje neumrjoče duše?

Loser: Saj je znanost že davno dokazala, da ni ne Boga, ne duše.

Župnik: Prijatelj moj, ni ga danes študiraneга človeka, ki bi Boga ali dušo tajil. Seveda, če je res kaj doštudiral! Nasprotno so ravno danes najbolj študirani ljudje tudi najbolj verni.

Loser: Vi seveda morate verovati v Boga in v nesmrtno dušo, ker vam to nese, ker to potrebujete za svojo — obrt!

Župnik: Loser, vi se izpozablajte! Kaj pa pravzaprav želite?

Loser: Imate prav. Ko sem toliko denarja videl, sem pozabil na svojo željo. Prosil bi rad za dopust do prihodnje sobote. Pogledal bi rad na Dunaj; zvedel sem od prijatelja, da se mi gori ponuja ugodna prilika za boljšo službo kot je ta beraška mežnarija. Kam sem vendar vtaknil pismo? (Išče po žepih.)

Župnik: Ne potrebujem pisma. Kdaj hočete oditi?

Loser: Še nocoj; tako mi je mogoče priti do vlaka.

Župnik: Pojdite torej in želim vam, da dosežete, kar iščete in si želite!

Loser: Hvala za dopust! In zdaj, ker ste, častiti gospod, tako pri denarju, bi še prosil, da mi pomagate z malim posojilom, kakih 100 goldinarjev, samo enega od onih bankovcev na mizi.

Župnik: Povedal sem vam že, da denarji niso moji. Če bi tudi bili moji, bi bilo to proti mojim načelom, vam posojati denar.

Loser: Ja, ker me imate za hudobneža in ničvredneža.

Župnik: Ker je to proti mojim načelom in konec! Če vam morem pomagati z malim darom iz svojega, sprejmite to tukaj! (Da mu 5 goldinarjev.)

Loser: Sprejem kot zaslužen plačilo, nikakor pa ne kot miloščino. Artur Loser ni berač. V ostalem (hudomušno) pa moje denarne težkoče in zadrege v kratkem prenehajo. Čakam na dediščino; umrla mi je na Koroškem teta, silno bogata. Torej lahko noč, gospod župnik. (Odhajajoč mrmra v stran): V temi se vrnem po tole dediščino!

Župnik: Kaj pravite?

Loser: O nič, nič! Da se do sobote povrnem.

(Dalje.)

Mladi viharji.

(Zgodba iz našega življenja. — Lojze Viher.)

»Matija pa Malko rad gleda.«

»Pa pridi še ob nekem času«, je dejala Mlinarjeva mati za Matijem.

»Nedelja je božja, pa ne, da švigaš tam po vasi!«

»Saj so tisto tudi božje reči«, se je branil Matija.

»Božje —«; materi je obtičalo, ni znala povedati; čutila pa je, da sinova ni res.

»Povej mu še ti«, se je obrnila k očetu Mlinarju; »pred menoj godrnjaš, njemu pa ne zineš.«

»Kaj godrnjajo?« se je obrnil Matija k materi in pogledal očeta.

Oče je nekaj mrmral pa odšel proti mlinu.

»Očetove vajeti ti manjkajo, mene pa poslušaj ne. Dóma se drži pa ne letaj toliko okrog! Poglej Tomaževe! Pa jih vse spoštuje.«

Matija je zbudlo in zaničljivo je odgovoril:

»Spoštuje, spoštuje! . . .«

Zvonovi od župne cerkve so že klicali k drugi maši. Svetlo solnce je grelo po jesenskih hribih kakor za slovo. Med polji in travniki so stopale gruče proti cerkvi.

»He, kaj tako hitiš, Matija!«

Matija se je obrnil; nič kaj po volji mu ni bilo danes, da bi hodil s Tomaževimi.

»Mudi se mi. Z Mlakarjem, novim učiteljem, imava poprej še pogovor.« Medtem sta ga Jože in Angelca dohitela.

»Pravijo, da je dober učitelj.«

»Dober — in naš. V Mariboru je bil pri Orlu.«

»Tonček ga ima prav rad«, je rekla Angelca, ki je bila po materini smrti bratcu druga mati.

Kadar je hodil Matija ob Jožetu, se je zdel samemu sebi majhen in šibek, čeprav je bil stasit fant. Toda Jože je bil pohleven orjak; domača, bukova obleka je okorno skrivala njegovo moč in iz dobrodušnega obraza so se venomer smehljale krotke oči.

»Po maši imamo občni zbor prosvetnega društva. Ali bosta kaj prišla?«

Angelca je pogledala brata, ki je delal počasne, pa dolge korake, da jih je ona nadrobila tri, Jože pa enega.

»Moram v les. Nekaj smrek bo treba prodati, da bo za davkarijo.«

»Kdo bo pa kupal?« je odgovorila Angelca, ko jo je pogledal Matija, češ: kaj pa ti, Angelca?

»Prav bi bilo«, je skomignil Matija. »Vaju nikdar ni; še k igram ne hodita.«

Naše pridne hmeljarice iz Haloz in Ptujkega polja (so bile v avgustu v Savinjski dolini pri obiranju hmelja). V drugi vrsti tretja X je Jožica Zavec, predsednica Dekliške zveze pri Sv. Barbari v Halozah.

»O, pri »Miklovi Zali« sem bila! Saj sem te videla. Dobro si se odrezal.«

Jože je delal svoje korake in se smehljaj z vsem dobrodušnim obrazom.

»Očetu »Gospodarja« čitam; tiste »Politične razgovore«; tam je vse po domače povedano, pa imava kar celo zborovanje. Na vrh pa še one smešnice o Frančku pijančku.«

Jožetu se je raztegnil obraz še bolj na široko in zadovoljno je gledal v lepi solnčni dan.

»Angelca pa je itak pri Marijini družbi.«

»Saj je vse prav. Ampak če hočeš napredovati in se izobraziti, ti to še ni dovolj. Zato je društvo.«

Pred cerkvijo so postajali šopi in se pomenkovali. Pod lipo je čakal mladi učitelj Mlakar in se veselo razgovarjal z Breznikovo Malko. Pravkar se je zvonko nasmejala, ko jo je zagledal Matija. Zardel je, pozabil na Jožeta in Angelco in z lačnimi očmi hitel proti Malki.

»Matija pa Malko rad gleda«, se je smehljajl Jože; Angelca pa ni dejala nič. Stisnila je molitvenik v roki, si popravila lase s čela in pomaknila belo svileno ruto niže na obraz.

»No?« je pozdravil učitelj Matijo.

»Kaj si pa Angelco kar tako zapustil?« mu je nagajala Malka. »Le čakaj!«

»Angelco?« je nevedno vprašal Matija.

»Da, da! Vse sva videla«, je pomagal še učitelj.

»Zdaj pa se kar pogovorita!« je odhajala Malka v cerkev.

»Čakaj še! Saj še ni pozvonilo«, je prosil Matija.

»Na svidenje!« se je Malka priklonila Mlakarju in odbrzela. »Kako se mi kaj od zadaj poda novi plašč — pa klobuček? Plašč je res malo kratak; saj je krilo tudi! Pa so noge čedne, nogavice prav po modi, čevlji tudi.« To je mislila Malka, ko je čutila, da gledajo fantje za njo.

»Ali bo Steharnik sprejel?« je vprašal Mlakar.

»Mislim, da. Prišel bo gotovo.«

»Samo: kaj bo rekel kaplan?«

»Kaj bo rekel? Saj vendar ne moremo imeti na večno predsednika, ki na vse kima, kar mu reče farovška kuharica. Vsa čast Trobeju; za predsednika pa le ni več.«

»Res je!« je pritrdil učitelj. »Doba onih zborovanj, kjer so se vsake kvatre navduševali, je res že za nami. Veš, Matija, napravila si bova načrt za podrobno delo. Ljudje bodo šele takrat vzljubili prosvetno društvo, ko bodo videli, da jim nudi koristne stvari in vsakdanje življenje. Načelna vzgoja je kakor zdravilo; ne dajaj ga na litre, ampak na žličke! Pa pomešaj ga med množico prijetnih in koristnih reči. Ali ne?«

»Seveda. Recimo: treba bi bilo tečaje za davčne napovedi pa za razne zadeve pred sodnijo, glavarstvom . . . pa za gospodarstvo sploh . . . saj sem že mislil o tem.«

»Ali že imaš koga, ki bo predlagal novi odbor?«

»Nimam. Pa saj ni treba, ker volimo odbornike posamič.«

Šla sta okoli cerkve in vstopila pri stranskih durih. Na prižnici je govoril gospod kaplan o Kristusu Kralju; naj bi kraljeval našim dušam pa tudi telesom, da ga ne bi bilo gospodarja nad Njim in ne poleg Njega.

Mlakar in Matija sta šla po prstih in previdno lezla po stopnicah na kor. Stari organist je dremal za orglami, pevke pa so pritajeno šušljale.

Matija se je naslonil na ozidek in pogledal po cerkvi. Nič ni razumel besede božje, ki je mogočno donela iz duhovnikov ust po širni, lepi cerkvi; kakor da mu zaman trka na misli in mu zaman sili v srce . . . Kam bi jo bil sprejel, ko je prekipevalo v njem od moči in mladosti!

»Tam je!« je našel Malko in z očmi obstal pri nji.

Angelca je bila za stebrom, da je ni videl. Tu pri Lurški Mariji je najrajši stala, ker je bila skrita očem in je vendar vse lepo videla na prižnico in na oltar. Ko je zvonček zacingljajl in so zabučale orgle, je pokleknila in z otroško ljubeznijo objela Marijo v oltarju.

Matija je listal po svojem fantovskem molitveniku, gledal »Besede življenja«, pa videl Malkino torbico, ki jo je pravkar odpirala, da je položila dinar na tablo in je stari Franc polglasno zahreščal: Bog lonej! ter šel dalje po cerkvi.

Tri leta je bil Matija v mariborski gimnaziji, da bi bil zaštudiral za duhovnika. Pa mu latinski jezik ni šel nič kaj v glavo, tako da je v tretji šoli običal.

»Hm, Matija!« mu je dejal takrat rajni gospod župnik in ga pogledal izza očal. »Tebi bo gotovo prav, da pride staroslovenski jezik namesto latinskega v cerkev!«

Matija ga takrat še ni razumel. Ko sta ono jesen zopet šla z materjo h gospodu, mu je sveto obljubil, da se bo tudi latinščine zares prijel, gospod pa mu je prav tako kakor lani stisnil sto dinarjev »za potnico«.

Toda četrto mariborsko leto je zapeljalo Matijo na nova pota. Komaj je dobil pismo z doma, kako so pokopali starega župnika, da ni bilo nikogar, ki ne bi bil imel solz v očeh, — da so siromaki izgubili svojega očeta — o, kako lepo mu je pisala mati! — že mu je prišel glas, naj se pripelje na bratov pogreb. To so bile najbridkejše ure na Mlinarjevem domu. Mati je jokala, da so se ji posušile solze; sestra Micka je imela svoje žalosti dovolj, pa je morala še mater tolažiti; celo oče je hodil okrog mlina, kakor da tava v sanjah.

Bridko samotno je ostalo v mlinu. Nihče se ni spomnil, da bi bil vodo napustil, niti da bi bil Matijo vprašal, kdaj se povrne v šolo. Tretji dan po pogrebu je šla Micka zopet na Holmec, kjer je bila pri botri za deklo. Matija pa je ostal.

»Kaj bo zdaj še hodil v Maribor! Župnik so umrli; kdo bi mu pomagal? Zdaj bo ostal pri mlinu . . .«

Materi je bilo sicer težko, ker je tako koprnela, da bi ga videla pred oltarjem: o, v bleščečem plašču, z novomašniškim vencem na glavi, pa bi pel prelepe, prečudežne molitve, ki jih ni razumela, ki so se ji zdele jezik angelov in nebeščanov . . . Vsa ponižna bi se bila tisti dan skrila v najskrivnejši kot, da bi bila sama z nebese v srcu . . .

»Zakaj se nisi bolje učil!« mu je očitala.

Matija je šel z očetom v mlin, poslušal šumenje in ropot, nasipal žito in odnašal moko, pozabil na latinščino in druge profesorske sitnosti in na ves Maribor.

Toda ko je igral na letošnji velikonočni pondeljek Franceta v »Revčku Andrejčku«, so igravci po igri posedeli pri štefanu vina, ki jim ga je plačal zadovoljni društveni blagajnik. Tedaj jim je prisedla odnekod tudi Breznikova Malka, ki je hodila to leto v gospodinjsko šolo in bila ravno na počitnicah. Bogve, kako da jo je zaneslo ravno zraven nje, da se je začudil, kako se je razcvetela. Tisti večer je v njem zopet oživel mariborski študent in ko se je vračal domov, so mu bile misli pijane . . .

Matija se je vzdramil šele, ko je zašumelo po cerkvi in so vstajali k zadnjemu evangeliju. Krčevito je zagrabil molitvenik, kakor da si bi stiskal dušo in jo hotel vkleniti v pobožnost. Na petdeseti strani so mu bile odprte »Besede življenja«, da je čital:

(Dalje.)

Libeliče. Mi smo šele leta 1922. prišli pod odkrilje matere Jugoslavije. Tembolj jo znamo ceniti. To je pričala sijajna proslava 1. decembra. Na večer prej so že bile vse hiše okinčane; v mraku so zagorele nebrojne lučice, v sprevedu in z godbo smo šli do državne meje, peli našo premilo koroško »Nomav črez iazaro« in se vrnili preko Gorč k manifestacijskemu kresu. Po gorah naokrog so žareli kresovi v čast narodni svobodi. Peli smo, godba je igrala, rakete smo spuščali in možnarji so pridno pokali. 1. decembra smo šli k sveti maši, nato pa v Ringovo gostilno na slavnostno zborovanje. Čast našim občanom, ki so tako dostojno proslavili praznik svobode. —
Fant iz društva.

Zemlja . . . Ljubim te, moja gruda. Včasih pa me prime tako bridko. Ko si poleti vsa suha in prosiš dežja, dežja . . . tedaj me je strah. Ko te jeseni napaja deževje, v vsaki jamici je voda . . . me je strah. Kako mi boš mati, uboga rodna zemljica?! Da, morda bom imel srečo v gospodarstvu, morda se bom dobro oženil . . . potem te bom izboljšal, prikupil si bom še njiv in travnikov . . . tako sem mislil, pa sem se že ujel pri grehu; zahrepenel sem spet po tujini, po tisti, iz katere sem ravnokar prišel; še dalje sem si želel: v Ameriko bi šel; boril bi se . . . O, zemljica domača, uboga, zatajil bi te, pozabil. Uboga mati zemljica domača!

Na tebi živeti, mi je težko. Od tebe iti, mi je težko.

Tako sem mislil in solnce je zahajalo; kakor piščeta pred kraguljem, tako so se razpršile moreče megle. Čudovito toпло me je objel večer, stisnil me je k zemlji domači: Ne, nikdar od nje! Nikamor od nje! Tako toпло je pri tebi, ti mati zemljica slovenska, uboga moja rodna gruda! — — —

Fant, ali še nikoli nisi čutil kakor jaz? Da si se kakor jaz bal? Zato delajmo za gospodarsko povzdigo svojo, da bo vabljev naš dom! — Drago, št. Jurij ob Ščavn.

Petindvajsetletnica Mladeniške zveze pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Mogočno je bilo razvito društveno življenje pred vojsko. Nekaj posebnega je bilo delovanje Mladeniških zvez, ki imajo velike zasluęe na polju narodne probude in kršč.

prosvete. Mirno lahko trdimo, da imajo Mlad. zveze, zlasti one, ki so delovale ob naši severni meji, odločilen delež, da ni prodrl prodirajoči val germanizacije v naše lepe Slovenske gorice. Le žal, da je svetovna morija ugonobila tudi Mladeniške zveze. Le malo jih je, ki so se po vojni znova poživile. Še manj pa takih, ki imajo za seboj 25letnico obstanka. Ena izmed teh Mladeniških zvez je pri Sv. Benediktu, ki je 18. novembra 1928 slovesno proslavila 25letnico zveze obstanka. Leta 1901 se je začelo ono veliko mladeniško gibanje, ki ima

Franc Kvas, posestnik in krojač v Słaptincih pri Sv. Juriju ob Ščavn. in Micka roj, Lah, oba marljiva društ. delavca — na dan poroke.

svoj početek ravno v Slovenskih goricah. Ustanovljena je bila prva Mladeniška zveza v Jarenini. Mladina v Slov. gor. se je začela dramiti. Ni čuda, da je to gibanje našlo odmev tudi pri Sv. Benediktu, v srcih benediških fantov. 27. septembra 1903. se je pod vodstvom takratnega kaplana č. g. Gomilška osnovala Mladeniška zveza. Pristopilo je takoj 23 fantov. Prvi predsednik je bil Franc Kraner, sedaj ugleden mož v Ščavnici. Delovanje predvojnih Ml. zvez je bilo silno živahno. Le odprimo stare letnike Našega doma! Številni poučni shodi z navdušenimi govori, petjem in dekla-

macijami. Takšno je bilo tudi delo benediške Mladeniške zveze v prvih letih razvoja. Pod spretnim vodstvom duhovnega voditelja č. g. Gomilška so se takratni fantje v Mladeniški zvezi izobraževali in pripravljali za življenje. V letih 1903—1906 je zabeleženih 36 poučnih shodov z 44 govori in 9 deklamacijami. Iz te dobe so izšli najboljši in najzavednejši fantje, ki danes kot resni možje in skrbni očetje, vzorni gospodarji zavzemajo važna mesta v naših občinah. Prav posebno pa moramo omeniti veliki vse-slovenski mladeniški shod na Brezjah l. 1904., ki je zbral nad 4000 slovenskih fantov iz vseh krajev. Teža shoda se je udeležila tudi benediška Mladeniška zveza, v katere imenu je govoril rajni Franc Roškar, ki je padel na bojnem polju. L. 1906. je zadela Mladeniško zvezo težka izguba. Duhovni vodja č. gosp. kaplan Gomilšek so bil prestavljeni. Mladeniška zveza je počasi zaspala. Po vojski, ko se je znova začelo na ruševinah svetovne vojske graditi novo življenje, se je po 11 letnem spanju po zaslugi č. g. župnika, svetnika Gomilška, znova poživila. Mladina, ki je med svetovnim klanjem rastla takorekoč brez vsake vzgoje, je bila bolj kot kedaj potrebna vzgoje, pouka, izobrazbe. Mlad. zveza je šla znova krepko na delo. V letih 1919—1928 imamo zabeleženih 74 poučnih shodov, 133 predavanj najrazličnejše vsebine —.verske, versko obrambne, gospodarske, splošno poučne, — in 31 deklamacij. Skupno število v teku 14 letnega dela, ako odštejemo onih 11 let počitka, znaša 110 poučnih shodov s 177 predavanji in 41 deklamacijami. Prav posebno pa moramo omeniti č. g. kaplana Ivana Oblaka, sedaj župnika pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Č. g. Oblak so bili duhovni voditelj Mladeniške zveze v letih 1921—1926. Delo Mladeniške zveze v tej dobi je bilo po vojni najživahnejše, za kar gre zaslugi č. g. Oblaku. Kakor je iz gornjih podatkov, četudi so samo suhe številke, razvidno, je Mladeniška zveza svoj namen v polni meri dosegla. Koliko dragocenih zrn je padlo tekom 25 letnega obstoja v srca mladine, koliko zlatih nauk je bilo podanih tekom teh let! Dosedanje delo Mladeniške zveze jasno kaže, da je upravičen tudi nadaljnji obstoj te zveze. Ob 25 letnici pristrčno zahvalo ustanovitelju, č. g. svetniku Gomilšku in vsem sodelavcem! Dal Bog, da bi bila Mladeniška zveza tudi v bodoče cvetoča veja na deblu naše skupne matice, Prosvetne zveze. — Geratič.

Dom narodnega borca Urbasa, župana na Slemenu pri Selnici ob Dr.

Spomin iz vojske. Ne grenim si skoro rad spomina na žalostne čase, ki sem jih prebil v vojaški bolnici v Kromeřižu na Moravskem. Navzlic temu se mi večkrat sili slika klavernih prostorov in nekaterih pomilovanja vrednih tovarišev tam. Izmed teh mi je najbolj v spominu plavokodri Čeh Walovsky. Bil mi je zagonetan čudak. Dočim so že zdravejši bili glasni in poskočni, je on večidel sedel nepremično ter molčal kot grob. Često sem se mu približal z vprašanjem: »Jak se maš, mluvi kamerade (kako se imaš, govori, tovariš)!« — Toda ni se ga prijel. Nasmehnil se je ljubko kot devica in molčal. Dasi sem ga pozneje še ogovoril, je vztrajal pri svojem. Čudno! Nekega večera pa se mi nenadoma približa, držal je polne roke pšeničnega kruha od doma, ponudil mi ga je z običajnim nasmehom: »Na kamerade hleba, ja te miluju (na, prijatelj, kruha, jaz te imam rad).« »Odkod pa se je to iz tebe vzelo?« se začudim. Vzel sem kruh in se mu zahvalil. »Kdo bi se bil nadejal, da skrivaš ti večni mutec v sebi tako blagočut«, si mislim. Res si čudak! Drugo jutro čakam, kdaj dospje skrivnostni prijatelj na svoje mesto. Čakam, čakam, a zaman. Zavzet vprašam končno sanitetnega narednika: »Kje pa je Walovsky danes, da ga ni?« Odgovoril mi je: »Sinko moj, Walovsky je v mrtvašnici, proti polnoči je nenadoma izdihnil — Bog mu daj večno veselje!« Presenečen ponovim za njim zadnje besede, okrenem se urno, kajti stori se mi inace. — Ciril Miklavec.

Kdor nabere štiri nove naročnike in pošlje naročnino, dobi Slomškovo sliko zastoj.

Sneg je pokrili naše gredice na vrto-
vih, zamrznila je zemlja, na kateri spe
naše ljube cvetlice — mraz jih je za-
moral. Pod zmrzlo skorjo pa spi mnogo
kleno zrno, marsikatero neznančno se-
me — sanja in čaka prihoda pomladi.
Dekliške gredice v Našem domu pa so
slične toplim gredam spretnih vrtnarjev,
ki pozimi ne zamrjo; tudi sredi zime ze-
leni tu, in duhteče cvetje odpira svoje
očke proti solncu. Ljuba dekleta! Pozna-
te te gredice? To so vaša dobra srca;
na teh gredicah gojite — zdaj v zimskem
času, ko počiva vnanje delo — lepe
kreposti in čednosti, ki so vam za dobo
poznejših let jamstvo sreče in zado-
voljstva.

Prva moja beseda velja lanskim na-
ročnicam; mnoge ste mi poslale pisma,
polna ljubezni in vdanosti. Razumele ste
me in bile zadovoljne, četudi je bil včasih
resna, stroga moja beseda. Ostanite
mi zveste, tudi v viharjih nasprotstva.
Pot čednosti je kamenita, strma, ozka,
niste se je ustrašile, ostale ste ob moji
strani, ko sem vas vodila na take ste-
zice.

Dobila sem pa tudi dve pismi, kakor
»pušlec« kopriv, pa še potresene so bile
te koprive s sivim poprom in z rdečo
jezno papriko! Da bi mi urednik dovo-
lil toliko prostora v dekliških gredicah,
bi ne le v zabavo, temveč tudi v vašo
razsodbo, predložila te koprive vsem de-
kletom. Pa veste, ta »pušlec« je veliko
pismo, dolgo in široko kakor mala rju-
ha; povrh ima tri dele in vsak del je
ena cela rjuha, na kateri bi pač lahko
počivalo celo krdelce »palčkov«. —
Palčki pa so škrateljčki, rada jih imam;
zato jim pošljem te rjuhce kot božično
darilce. Morebiti se ta predpust kateri
izmed palčkov ženi, pa ima koj nekaj za
»balo« svoji ženki. — Palčki-škrateljčki
mi bodo napisali odgovor na te koprive
in v prihodnji številki ga prinese Naš
dom. — Sv. Jedert nad Laškim, Jožica
iz Sv. Barbare in zvesta Zofka s Slad-
ke gore, kakor tudi moja vrla Tončka in
Julčka iz Poljčan, ljuba dekleta iz Pi-
šec, vrla Savinčanke, pogumne Trbo-
veljčanke, vrla Pohorjanke, dobra rad-
gonska, prekmurska in posavska dekle-
ta in vse moje golobice iz Slovenskih
goric — vsaki posebej in vsem skupaj
tisoč najboljših želja in najtoplejših po-

zdravov iz srede ljubečega srca, pošilja
vaša Marija Štupca.

Arja vas: Nekdanja predsednica D. Zv.
v Savinjski dolini (saj ste videle njeno
ljubezavno sliko v decemberski številki
Našega doma), nam je poslala še te-le
vrstice:

Ne smatram se sicer vredna, da ste
omenili mojo malenkost ob pomenljivi
desetletnici, a povem lahko, da sem z
izrednim veseljem delovala vsa svoja
mlada leta pri naši dekliški organizaciji;
saj sem bila od nje ustanovitve, torej od
njene rojstva, v njej včlanjena. Če-
prav so bile moje moči prav skromne,
sem delala z vsem navdušenjem. Ob de-
setletnici se mi obnavljajo v duši sladki
spomini in žive slike naših nekdanjih le-
pih shodov, sej in sestankov so mi pred
očmi. O, prav mnogokrat mi uhajajo
misli tja nazaj . . . , mnoga se mi vzbujajo
želja, da bi je izrazila tu ali tam. Le žal,
da mi ne dopuščajo premnoge dolžnosti
časa za pero.

Drznila bi se celo biti nadležna s
prošnjo, naj bi Naš dom imel tudi ko-
tiček za uboge žene in matere, katere
marsikrat omagujejo pod bremenom na-
ših dolžnosti.

Dobra dekleta, zdaj se pripravljajte;
ko si enkrat žena — mati — ne utegneš
več. Nekdaj nismo imele tako lepih de-
kliških tečajev, tako lepih predavanj ka-
kor dandanes. Le poslužite se vsake
prilike. Pozdravlja vas vse, zlasti naj-
mlajše krog Našega doma, vaša nek-
danja predsednica iz Sav. doline.

Micika Zelenik, predsednica DZ
na Hajdini pri Ptujju.

Ob novem letu. Nepozaben mi bo ostal dekl. tečaj v Mariboru ob priliki 10 letnice združenja SHS, na večer pred slavnostnim 1. decembrom. Kar smo lepega, poučnega videle in slišale takrat, se ne da popisati. Koliko hvale smo dolžne njim, ki so pripomogli do tega tečaja, ni treba pisati. Hodimo zvesto po potu, katerega nam kažejo naši voditelji(ce); to bo najlepša zahvala njim in v blagor nam dekletom. — Zdaj pa še en ravno nasproten slučaj. Neko nedeljo v minullem letu sem šla skozi vas (ime naj izostane), ko je že mrak legal na zemljo. Bilo je povsod že dokaj mirno, le iz gostiln se je čul šunder. Iz zadnje gostilne koncem vasi je prišlo par pijanih fantov in — žali Bog — med njimi tudi dekleta. Za temi so prišli še štirje fantje, med katerimi se je v nemal že prepir. Kakor vselej ob taki priliki, so se tudi takrat uresničile besede, da: še hujšega kot živina, pijanca naredi pijača. Res, hujšega kot živina; ona vsaj z jezikom ne žali Boga, zgoraj omenjeni pijanci pa so kleli in zmerjali Marijo v laškem in slovenskem jeziku, da se je daleč okoli čulo njih vpitje. Groza me spreleti, kadar se spomnim te surovosti. Mladina! Ali se morajo v sleherni vasi uresničiti besede izkušenih mož, ki pravijo, da je Slovenija krasna dežela, kazijo jo le pijanci. Mar se ne da temu odpomoči? Zdaj ob prehodu v novo leto naredi sklep poboljšanja! Najboljše sredstvo, da ta sklep tudi izvršimo, je, širiti med mladino dober tisk in navduševati jo za dobra, krščanska društva. — B—a.

Tončki iz Poljčan pošiljam prav iskrene pozdrave. — K. M.

Kat. slovensko akademsko starešinstvo v Mariboru, ki je društvo tistih naših izobražencev, ki so končali visoke šole, je stavilo društvom sledeče predavatelje na razpolago (v oklepaju je navedeno predavanje): Ašič Maks, sodni avskultant (proces); Kejžar Mirko, sodnik (pravno področje); dr. A. Obrn, sodni avskultant (pravno področje); Barle Jož., magistratni svetnik (narodno gospodarstvo); inž. Ferlic Pavle (sadjarstvo); Gračner Ivan, ravnatelj oblastnih uradov (finančno vprašanje in samouprave); Jerebič Fr., bančni uradnik (narodno gospodarstvo); inž. Mežan Franc (kmetijstvo); inž. Muri Lambert (živinoreja); Urbanija Franc,

revizor Zadrudne zveze (zadrudništvo); dr. Fr. Vatovec, urednik (časopisje in zgodovina); dr. Wankmüller Alfonz, višji zdravnik (zdravstvo); Verstovšek Zdenko, sodni avskultant (šport, radio). — Izberite si predavatelje in pišite ponje na Prosvetno zvezo v Mariboru!

Ljudski oder v Mariboru je pod predstvom preč. g. oblastnega odbornika Krajncva začel zelo pridno delovati. Ima posebno dramatično šolo, kjer izobrazuje bodoče režiserje naših odrov. Prav bi bilo, da stopijo naši odri po deželi v stik z mariborskim Lj. odrom.

Narodna odbrana se je osnovala v Mariboru pod predstvom našega generala Maistra. Podpredsednika sta prelat dr. Kovačič in advokat dr. Kukovec. To je prevažna organizacija za obrambo našega narodnega razvoja in je treba, da jo vsi po vseh močeh podpiramo.

Učitelji in naša društva. G. svetnik Čede iz Studenice je na običnem zboru Prosvetne zveze ugotovil to-le: Res je, da se naše organizacije ne razvijajo kot bi bilo treba. Toda kje je to mogoče, ko duhovnik sam vsega dela ne zmore! Povsodi mora biti duhovnik; vse delo v kulturnih, gospodarskih in političnih organizacijah sloni na duhovniku. Dajte nam učiteljev, ki so za to bolj sposobni, da vodijo mladino tudi še potem, ko zapusti šolo! — In mi? Ali nismo sami v centralah krivi, da si učiteljstva ne znamo pridobiti?! Da jih mnogokrat naravnost silimo od sebe?

Oral in hektar. Na kmetih navadno še na orale merimo travnike, polja, vinograde in gozdove. Oral je stara mera in obsega 1600 kvadratnih klafter ali pa tri birne. Nova, uradna mera je hektar (pišemo: ha), to je sto arov; en ar pa je 100 kvadratnih metrov. Koliko je oral po novi meri? — 1 oral je: 0.575464 ha ali pa — kar je isto — ; 57 arov 54.64 kvadratnih metrov; 5 oralov je: 2 ha (= hektara) 87 a (= arov) 73.21 m². — Če obsega n. pr. vaše posestvo 75 oralov, koliko je to hektarov? Pomnožili bomo 75 z 0.575464 in dobimo 43.1598; torej meri vaše posestvo: 43.1598 ha ali pa — kar je isto — ; 43 ha, 15 a, 98 m². — Če pa imate kočico in malo vrta, ki obsega na primer 800 kvadratnih klafter (to je ravno pol orala); koliko je to po novi hektarski meri? Ena kvadratna klaftra je enaka 3.60 m²; 800 kvadratnih klaftra pa 800 krat 3.60 m² m, to je: 2880 m² ali pa — kar je isto — ; 28 a 80 m². — Če pa hoče kdo hektare preračunati na orale, naj postopa takole: Neko posestvo ima

n. pr. 100 hektarov; koliko je to oralov? Ker je hektar enak 1.74 oral, pomnoži 100 z 1.74 in dobiš 174; torej je 100 ha enako 174 oralom.

Slomškove slike. Kako jih bomo spravili med ljudi? Veleč, g. župnik Gril je dal na občnem zboru PZ edini pravi nasvet: treba bo z njimi od hiše do hiše!

V Ljubljani snujejo odbore proti šundu, ki ga širijo zagrebški trgovci v zvezkih za 1 Din. Zvezek »Našega doma« stane tudi le 1 Din; ali pa je že kak »odbor proti šundu« storil kaj, da bi razširil ljudske liste kakor je n. pr. »Naš dom«?

Novе knjige. Družba sv. Mohorja je izdala letos za 20 Din pet prelepih knjig. Poleg pisanega Koledarja še 5. zvezek Življenja svetnikov, ki ga je uredil mariborski profesor bogoslovja dr. Fr. Kovačič; Zgodovino slovenskega naroda, ki jo nadaljuje dr. Mal in opisuje v tem zvezku dobo okoli leta 1800.; Narte Velikonja pa je napisal krasno povest Višarska poléna. Zgodovino našega ujedinjenja je nameraval opisati sam dr. Korošec, pa ni mogel, ker je moral medtem prevzeti vodstvo države; napisal pa nam jo je S. Kranjec: Kako smo se zedinili. Razen teh je izdala Mohorjeva družba še tele knjige za doplačilo:

Fr. Černe: Živinoreja. Ker je živinoreja temeljna panoga in steber slovenskega kmetijstva, moramo tako knjigo z veseljem pozdraviti. V petih obširnih oddelkih obravnava temeljne nauke celotne živinoreje. Pisatelj nam skuša prikazati nazorno zamotane pojave v živalskem organizmu, opisuje vrste krme in govori o pravilnem krmljenju. Takoj nato preide na posebno živinorejo, kjer pa vplete med posamezna poglavja tudi osnove živinozdravstva in nauke o ohranitvi zdravja domačih živali. Poučen je del o mlekarstvu, lep je opis posameznih pasem. Knjigo krasi več krasnih slik v barvotisku iz znane berlinske založbe kmetijskih knjig. Želeti bi bilo samo več slik naših domačih pasem. Pogrešamo pa v knjigi poglavje o perutninarstvu. V ostalem pa moremo knjigo samo najtopleje priporočati, ker bo gotovo mnogo pripomogla k razširjenju znanosti o živinoreji med kmetovalci. Z izdajo te knjige bo imela Mohorjeva družba veliko zaslug za povzdigo naše

živinoreje in s tem blagostanja kmetijskih slojev.

Leop. Turšič: Tihó veselje. (Pesmi rajnega krškega župnika.)

Dr. A. Jehart: Iz Kaire v Bagdad. (Zanimiv potopis mariborskega profesorja bogoslovja.)

Druge priporočljive knjige:

Dr. Pregelj Ivan: Izbrani spisi II. (Ileposlovje). — 60 Din.

Erjavec Franc: Kmetiško vprašanje v Sloveniji. — 25 Din.

N. N.: Samouki knjigovez. — 8 Din.

Dr. J. Jeraj: Socialno vprašanje. (Zelo potrebna knjiga.) — 28 Din.

Fr. Ks. Meško: Na Poljani, 2. izdaja. (Najboljša Meškova povest.) — 25 Din.

Inž. Sadar: Hmeljarstvo. 50 Din.

Dr. O. L.: Črni križ pri Hrastovcu. (Zgodovinska povest iz Slovgoric.) — 18 Din.

Misijonski koledar za l. 1929. (Zelo priporočamol) — 8 Din!

Dr. Josip Hohnjec: Naša ustava. Ponatis iz zbornika »Slovinci v desetletju 1918—1928«. — 6 Din.

Srečni bodimo! Spis. Fr. Bernik, župnik v Domžalah. (Lepa, poučna knjiga! Ravnokar izšla.)

Naročajte knjige pri Prosvetni zvezi v Mariboru; pri večjih naročilih popust.

Društveni knjižničarji, ne pozabite na knjižničarske tečaje! Odgovorite takoj na okrožnico Prosvetne zveze!

Šund. To so ničvredne knjige. V zvezkih po en dinar se širijo po naših krajih. Tiskajo jih židovski trgovci v Zagrebu in kvarijo okus naših ljudi. Sramota, da so tudi v naših vrstah taki, ki čitajo take neumnosti!

Kdaj je knjiga za mladino? Mestni župnik šoštanjski, g. P. Gril, je sprožil na občnem zboru Prosvetne zveze vprašanje naših knjižnic. Duhovnik ne more prečitati vseh knjig, da bi jih mogel oceniti in določiti, komu je kaka knjiga primerna. Navedel je primer Savinškove povesti »Milica, otrok bolesti«, ki so jo ravno naši listi toplo priporočali, pa se mu povest nikakor ne zdi primerna za mladino. Nastaja dvojno vprašanje: 1. Kdo je poklican za to — in kdo bo to zmožgal na splošno zadovoljstvo —, da oceni knjige z naših vzgojnih vidikov? Dosedanjim ocenam, pa čeprav so v naših listih, ni vedno verjeti, ker jih vodijo tudi trgovski oziri. — 2. Kdo se bo lotil izdajanja pravih vzgojnih povesti za našo mladino in — kdo jih bo pisal?

ŠALE IN UGANKE

Janez Potep je bil strasten pretepač. Ko je bilo pri Bolfenku »žeganje«, je tole modro dejal tovarišem: »Teža vam ne razumem, zakaj na žeganjih takoj ne začnejo s pretepanjem; toliko časa zamudijo s plesom — ko vendar vsi le radi pretepa pridemo . . .«

Otroška. Nacek je prišel prvič v kino in videl Indijance, ki so si barvali obraz. »Ate, zakaj si pa barvajo obraze?« — »Tako navado imajo. Vselej, kadar se podajo na vojsko, si namažejo lica.« — Drugi dan priteče Nacek iz šole in pove očetu: »Atej, naša učiteljica gre tudi na vojsko!«

Glas naroda. To je bilo še takrat, ko volivci niso s kroglicami volili poslancev in občinskih mož, ampak so pred volilno komisijo glasno in jasno povedali, za katerega kandidata so se odločili. — V Žabji vasi so volili župana. Na dan volitev je prišel pred komisijo en sam volivec, in sicer Jaka Migec. Ko ga je volivni komisar vprašal, ko ga voli za župana, se je odrezal: »Volim pač Jakoba Migeca.« Nato pravi volivni komisar: »Ker so tedaj vsi oddani glasovi — in to je vaš glas! — za Jakoba Migeca, vas vprašam: Jakob Migec, ali sprejmete izvolitev?« — Nato je odgovoril Jakob Migec, ki je sam sebe izvolil: »Ne sprejemem.« — Zdaj so volitve ponovili in edini volivec Migec je volil spet sebe in bil izvoljen, pa spet ni sprejel svoje izvolitve. Po tretji volitvi pa se je vdal: »Vidim, da hoče imeti narod na vsak način mene; pa bodi! Iz ljubezni do naroda se vdam njegovi volji in — sprejem izvolitev.«

Pri Št. Petru so sedeli v gostilni pravi tiči. Jaka Migec je bil najbolj žejen, pri denarju pa najbolj suh. — »Kdo stavi liter vina, da snem poln klobuk sena?« — Pogledali so ga, če ga že ima pod kapo. »Kaj me gledate? En liter vina — pa bom pri vinu snedel seno!« — Napravili so stavo in obljubili Migecu cel štefan. Gostilničar je šel po seno in ga prinesel zvrhan klobuk, zraven pa štefan vina. Vsi so radovedno čakali, kako se bo Mi-

gec s senom »mastil«. Migec pa je resno vstal, postavil velik kozarec pred se, si natočil pol kozarca vina, potem pa razsul seno na mizo, prižgal vžigalico in — seno zažgal. Pepel je vestno pomedel, ga vsul v kozarec z vinom in vse skupaj lepo izpil. — »O, ti, Migec ti!« so se mu zasmejali. »Dobro si nas potegnil!« — »Stavo sem pa le dobil«, je dejal Migec in se lotil štefana.

Ta »frajlica« meni, da krave na stolih sedijo . . . Lani je prišla neka dunajska družina na Pohorje na letovišče. Gospo-

dični Elzi se je zdelo na kmetih strašno lepo. Nekoč je hotela z gospodinjo v hlev, da bi krave molzla. Gospodinja se je kar smehljala, vzela Elzo v hlev in postavila stolček poleg krave; potem je čakala, da bi videla, kako se bo gospodična lotila. Gospodična Elza je pogledala stolček, pa dejala: »Stolček je vendar preslab. Ko se mi bo krava pri molžnji nanj vsedla, se bo gotovo polumil.«

Ni ga razumela. Jaka Migec je poslal ženo v mesto k zdravniku, ker ga je v želodcu neusmiljeno bolelo. »Kaj pa je jedel danes popoldne?« jo je vprašal doktor. — »Svinjsko meso.« — »Ali ga je jedel z apetitom?« — »Ne! Ampak s kislim zeljem.«

1. Zanimiv račun.
(Ru — — — i. — 8 točk.)

K neki rodbini so spadali sledeči člani: 1 prababica, 2 babici, 1 dedec, 3 matere, 2 očeta, 4 sinovi, 3 hčere, 6 vnukov, 4 pravnuki, 7 otrok, 4 bratje, 2 sestre, 1 stric, 2 nečaka, 2 nečakinji, 1 tast, 2 tašči, 1 snaha, 1 svakinja, 1 vdova, 2 zakonska moža in 2 zakonski ženi. — Koliko oseb je štela ta rodbina?

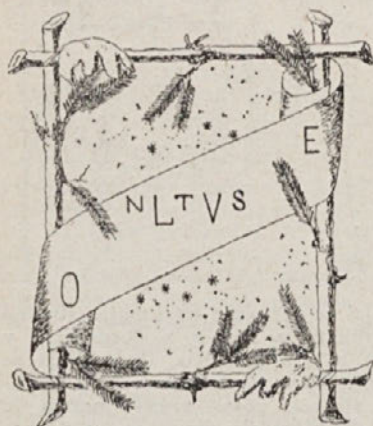
(R. Šešerko, Ženik. — 5 točk.)

a	a	a	a	b	kozarec;		
d	d	e	e	e	g	i	kraj v Sloveniji;
j	j	j	j	k	mesec;		
k	k	l	l	l	l	n	cesta;
o	o	o	o	o	posoda;		
o	o	o	o	p	r	r	knez;
r	s	u	u	v	ptica;		
v	v	v	z	z	slovanski bog.		

Kaj bereš po sredi?

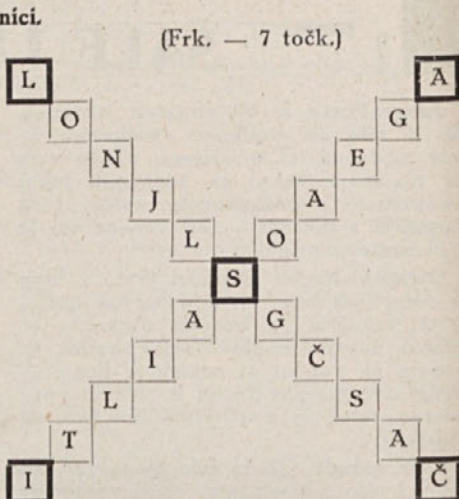
3. »Enigma.«

(R — — — i. — 8 točk.)

Rešitve pošljite do 20. januarja. Dva izmed tistih, ki dosežejo 28—33 točk, dobita po žrebu vsak Slomškovo sliko; eden tistih pa, ki dosežejo vsaj 23 točk, dobi pod istimi pogoji lepo knjigo.

Kako so reševali našo božično uganko? — Prav so rešili tisti, ki so pridobili 4 nove naročnike in poslali vso naročnino. Ti so: Polona Bergant, Ježica (pridobila 5); Josipina Mastnak, Ljubečna pri Celju; Jože Krajnc, Sv. Rupert v Slov. gor.; Roza Rihtarič, Sv. Marjeta pri Moškanjcih; Jakob Čeh, Juršinci; Ivan Kosernik, Komenda (pet); Prosvetno dru-

4. Kraljev pohod.

(Maks Osojnik, Črna. — 5 točk.)

štvo Šmartno pri Velenju (devet); Vinko Slodnjak, Rotman, Juršinci; Anton Slodnjak, Rotman, Juršinci. - »Uganka« velja še dalje!

Darovi. Za Slomškov sklad: Marija Rozman, Naklo št. 36 — 50 Din. (Oddali presv. g. škofu dr. Tomažiču.)

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše
in najbolj moderno
urejeno zdravilišče
kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vreli:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih
bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in posezoni
znaten popust. — Koncertira vojaška
godba. — Radio. — Največja udobnost.

Prometne zveze ugodne.

Zahtevajte prospekte.

Ravnateljstvo
zdravilišča Rogaška Slatina.

